

Agată investiția în cui!

Unele investiții se „admiră” doar în paginile de bilanț, pe când altele îți pot împodobi pereții... la propriu! Avocata Ariana Lăța a descoperit în hărțile vechi de sute de ani o adevărată comoară rezervată cunoscătorilor.

De Diana-Florina Cosmin

La începutul anului 2009, politicianul american Allen Quist încingea spiritele în tabăra militanților ecologiști, declarând teoria schimbărilor climatice drept „total greșită!”. În lupta cu mii de oameni de știință furioși, înarmați cu teancuri de studii și argumente incontestabile, Quist avea un singur „glonț” pe țeava puștii: o hartă a lumii realizată în 1531 de către cartograful francez Oronce Finé. Pe respectiva hartă - creată la o vreme în care lumea era cunoscută mai mult pe baza speculațiilor științifice - Finé desenase Antarctica fără calotă glaciară.

Suficient pentru ca politicianul Quist să „decreteze” schimbările de climă ca fiind ciclice și fără nicio legătură cu emisiile de dioxid de carbon! După ce experții în cartografie și biochimistii i-au dărâmat dintr-o suflare pledoaria, a devenit evident că Allen Quist ar fi trebuit să se țină departe de analize cartografice și mai degrabă... să cumpere hărți, în loc să le comenteze! Nu numai că s-ar fi salvat de oprobiul public, dar și-ar fi rotunjit conturile în plină criză financiară.

Ar fi putut începe cu o hartă sau un atlas al lui John Speed, create în aceeași perioadă cu celebra hartă a lui Oronce Finé. Valoarea unui atlas al lui Speed a crescut de 325 de ori în ultimii 55 de ani, până la suma de 72.000 de euro. Mai mult, valoarea unei singure hărți a lumii din respectivul atlas a crescut de o mie de ori în aceeași perioadă, până la valoarea de 11.000 de euro. Indiferent dacă Antarctica era sau nu acoperită de gheață pe harta lui Finé, un lucru este cert: conturile oricărui investitor s-ar fi „dezghețat” instantaneu cu asemenea sume.

HARTA PROPRIEI VIEȚI. În acest domeniu rezervat celor cu afinități pentru istorie și geografie, s-a aventurat, printr-o serie de coincidențe fericite, și avocata Ariana Lăța. În perioada în care practica avocatura în Statele Unite ale Americii, Ariana a devenit interesată de hărțile și documentele vechi. Dincolo de investiția pe termen lung, foile și pergamentele îngălbenite de vreme s-au transformat într-o chestiune cu valoare personală. „O hartă este o dovadă a identității unei țări

și, implicit, a identității fiecăruia dintre noi”, crede cu tărie avocata. Prima revelație privind propria sa identitate pe harta lumii a avut-o la mii de kilometri de România, tocmai în arhipelagul Hawaii. În acel colț de lume, printre orhidee, plante pustii și arbori exotici, Ariana a descoperit un micuț anticariat care vindea hărți de sute de ani vechime. Printre acestea: o hartă a Daciei, nu mai mare de o jumătate de coală A4, schițată pe pergament, la anul 1100. În ciuda prețului piperat - 500 de dolari - Ariana a rezistat cu greu tentației de a o cumpăra, mai ales datorită semnificației personale.

Deși harta era realizată stângaci și avea doar două-trei puncte localizate clar, unul dintre acestea se numea... Peștana. „Exact denumirea satului în care m-am născut eu, Peștana Jiu”, își amintește, aproape cu emoție în glas, avocata, convinsă, după analiza atentă a hărții, că este vorba chiar despre localitatea sa de origine. De atunci, acea senzație de apartenență la o istorie și la un trecut comun nu a mai părăsit-o, cultivându-i interesul pentru cartografie ca investiție și pasiune deopotrivă. „Când cineva te pune pe o hartă, însemni ceva, nu mai ești necunoscut în lume”, explică Ariana.

Conform unuia dintre cei mai importanți dealeri de hărți vechi din SUA, Geographicus, prețul unei hărți „vinta-

CÂT VALOREAZĂ HĂRȚILE?

În ultimii 50 de ani, hărțile individuale și-au dovedit capacitatea de a-și crește valoarea mai rapid decât atlasurile de hărți care le conțineau. Astfel, în 1946, valoarea unei hărți a lumii reprezenta 5% din prețul unui atlas întreg, în timp ce în prezent aceasta reprezintă mai mult de 15%. Deși un atlas ar părea o investiție mai bună, hărțile individuale își păstrează și își cresc valoarea mult mai rapid decât „culegerile de hărți”. Motivul: pe măsură ce situația economică a unor state mici din lume se îmbunătățește, crește interesul colecționarilor pentru hărți din regiunea respectivă. Conform lui Kevin Brown, proprietarul Geographicus, valoarea unei hărți vechi poate crește cu 10-15% pe an.

ge” poate varia între 100 și... 100.000 de dolari, în funcție de vechime și de raritate. Printre cele mai căutate hărți se numără cele din secolul XVII, când California era reprezentată, în mod eronat, sub formă de insulă. Prețul lor începe de la 5.000 de euro, din două motive clare: raritatea și caracterul inedit!

EXPLORÂND TRECUTUL. Marele avantaj pentru un investitor începător îl reprezintă și faptul că multe astfel de comori se mai pot găsi, la prețuri infime, în mici anticariate uitate de vreme. Fascinată de mării exploratori care călătoreau luni și ani întregi pentru a găsi o palmă de uscat și a mai marca un „x” pe harta lumii, avocata aduce trecutul în propriul său birou.

Pe peretele din sala sa de consiliu „tronează” un titlu de proprietate de la 1689, prin care șeful unui comitat englez vindea o parte din pământuri către cetățenii dintr-un sat al comitatului. Documentul în valoare de 2.000 de dolari, cu sigiliul turnat în argint, a căpătat, ca și harta Daciei, o semnificație nebănuită în ziua în care un client străin l-a zărit și a recunoscut acel sat ca fiind locul de naștere al bunicii lui. „E impresionant cum ceva vechi se poate lega de tine și poate căpăta brusc, o semnificație personală”, își amintește Ariana. Dacă i-am asculta pe specialiștii în cartografie, și pasiunea sa are o semnificație aparte: primele trei categorii de „fani” ai investițiilor în hărți sunt chiar doctorii, oamenii de afaceri și... avocații!

Deloc întâmplător, și un alt avocat român, Florentin Țuca de la Țuca Zbârcea&Asociații, se declară un pasionat al hărților vechi, piesa de rezistență a colecției sale fiind o hartă veche a Principatelor Române. Indiferent dacă interesul pentru cartografie se datorează sau nu breslei din care face parte, Ariana este convinsă de un lucru: investițiile în hărți și documente vechi nu sunt o chestiune de snobism, ci o investiție pentru generațiile următoare. „Tot ce punem noi pe hartă acum, le lăsăm lor”, crede avocata. Când vine vorba de investiții, tot generațiile următoare se vor delecta cu controversa lui Oronce Finé sau cu enigmatul din atlasurile lui John Speed. Firește, la o valoare de câteva sute de ori mai mare. **F**